

Βασίλης Δαλκαβούκης – Ελένη Πασχαλούδη
Ηλίας Σκουλίδας – Κατερίνα Τσέκου
(Επιμέλεια)

Αφηγήσεις για τη δεκαετία του 1940

Από το λόγο του κατοχικού κράτους
στη μετανεωτερική ιστοριογραφία

Πρόλογος:
Νίκος Μαραντζίδης

Πρώτη έκδοση, εκδόσεις ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ Α.Ε. • Θεσσαλονίκη, 2012

© εκδόσεις ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ Α.Ε., 2012

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μεταγραφή ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου ή τέχνης σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με τον ν. 100/1973. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, σχεδιοποίησης, εδαφώδους και γενικότερα της ολικής αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές, ηλεκτρονικές ή οποιονδήποτε άλλες μεθόδους σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

Στη μνήμη
του Νίκου Κουλούρη
της Γεωργίας Κρέτση
και του Χέρμαν Φρανκ Μάγερ

Επιμέλεια: Δήμητρα Ασημακοπούλου

Λιόφθιση δοκιμών: Σπύρος Κακουριώτης

Σελιδοποίηση: Χρήστος Γκουινιάκος

Φωτογραφία εξωφύλλου:

Βούλα Παπαϊωάννου

Οδοφράγματα στα Δεκεμβριανά

Αθήνα 1944.

© Φωτογραφικό Αρχείο Μουσείου Μπενάκη

Εκδόσεις ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ Α.Ε.

Αθήνα: Κιάφας 5 - ΤΚ 10678

τηλ.: 210 3811077 • Fax: 210 3811086

Θεσσαλονίκη: Καμβουνίων 9 - ΤΚ 54621

τηλ.: 2310 256146 • Fax: 2310 256148

www.epikentro.gr • e-mail: epikentro@epikentro.gr

ISBN: 978-960-458-289-1

Καραγιαννακίδης Νίκος Ε., «Δωσιλογισμός και συλλογική μνήμη: το παράδειγμα της Καβάλας, 1941-44», στο Ιάκωβος Μιχαηλίδης, Ηλίας Νικολακόπουλος & Χάγκεν Φλάισερ (επιμ.), «Εχθρός ενός των τειχών», *Όψεις του δωσιλογισμού στην Ελλάδα της Κατοχής*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2006, 309-336.

Κοτζαγεώργη-Ζυμάρη Ξανθήπη (επιμ.), *Η Βουλγαρική Κατοχή στην Ανατολική Μακεδονία και τη Θράκη 1941-1944*, Θεσσαλονίκη, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου - Παρατηρητής, 2002.

Λυκουρίνος Κυριάκος, «Ο δωσιλογισμός στη βουλγαροκρατούμενη Ανατολική Μακεδονία. Δίκες στο Ειδικό Δικαστήριο Δωσιλόγων Καβάλας (1945-1956)», στο Ιάκωβος Μιχαηλίδης, Ηλίας Νικολακόπουλος & Χάγκεν Φλάισερ (επιμ.), «Εχθρός ενός των τειχών», *Όψεις του δωσιλογισμού στην Ελλάδα της Κατοχής*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2006, 337-363.

Φλάισερ Χάγκεν, *Στέμμα και σβάστικα. Η Ελλάδα της Κατοχής και της Αντίστασης 1941-1944*, τόμ. 2, Αθήνα, Παπαζήσης, 1995.

Η βρετανική πολιτική και το ελληνικό αντιστασιακό κίνημα: η αποστολή της SOE στην Ελλάδα (1943-1944)

Αντώνης Κλάψης*

Την περίοδο 1943-1944 το ελληνικό αντιστασιακό κίνημα αποτελούσε αντικείμενο ενδιαφέροντος της βρετανικής στρατηγικής, έστω κι αν η απόφαση για την απόβαση στη Σικελία, η οποία λήφθηκε κατά τη διάρκεια της Διάσκεψης της Καζαμπλάνκα τον Ιανουάριο του 1943, μείωνε τη σχετική του σημασία, καθώς πλέον δεν αντιμετωπιζόταν ως σημείο αιχμής, αλλά μάλλον ως παράγοντας έμμεσης υποστήριξης σημαντικότερων επιχειρήσεων σε άλλα σημεία της Μεσογείου. Ανεξάρτητα, πάντως, από τη χρησιμότητα των ελληνικών αντάρτικων ομάδων στην απασχόληση όσο το δυνατόν μεγαλύτερου αριθμού στρατιωτικών δυνάμεων του Άξονα, οι οποίες σε διαφορετική περίπτωση θα μπορούσαν να ενισχύσουν τα κυρίως μέτωπα των πολεμικών επιχειρήσεων¹, το ενδιαφέρον της βρετανικής κυβέρνησης για τις εξελίξεις στην κατεχόμενη Ελλάδα συνδεόταν αποφασιστικά με την ολοένα διογκούμενη ανησυχία του Λονδίνου σχετικά με τη μεταπολεμική ισορροπία δυνάμεων στα Βαλκάνια.

Το πιεστικό ερώτημα στο οποίο καλούνταν να δώσουν απάντηση οι Βρετανοί ιθύνοντες στις αρχές του 1943 σχετιζόταν με τις προτεραιότητες, οι οποίες έπρεπε να τεθούν σε σχέση με το ελληνικό αντιστασιακό κίνημα. Το πρόβλημα εντοπιζόταν στο γεγονός ότι οι δύο βασικές εναλλακτικές λύσεις εξυπηρετούσαν μόνο κατά το ήμισυ η καθεμία τους βρετανικούς στόχους: η επιδίωξη, με άλλα λόγια, του άμεσου στρατιωτικού αποτελέσματος, μέσω της ενίσχυσης των ελληνικών αντάρτικων ομάδων, απειλούσε να θέσει σε κίνδυνο τη διατήρηση της βρετανικής επιρροής στην Ελλάδα μετά την ολοκλήρωση του πολέμου, ενώ από την άλλη πλευρά η εξυπηρέτηση του μακροπρόθεσμου πολιτικού στόχου μοιραία συνεπαγόταν την υποβάθμιση στην πράξη των στρατιωτικών προτεραιοτήτων, από τη στιγμή που το ΕΑΜ-ΕΛΑΣ (η σημαντικότερη δηλαδή αντιστασιακή οργάνωση)

* Ειδικός Επιστήμονας, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.

¹ Βλ. σχετικά Αρχείο Ιωάννη Πελέκη (Μουσείο Μπενάκη) [στο εξής Α.Ι.Π.], 259/φάκ. 6, Budge, «Appreciation of the situation in Greece at 18 Nov 43 in so far as our future relations with EAM/ELAS are concerned».